

Les mossegades i les agressions a la llar d' infants

Són comunes i normals entre els infants d'un a tres anys les mossegades i d'altres agressions.

Les mossegades ens poden semblar no naturals i agressives. Però l'infant d'1 any, no és conscient de que fa mal. La majoria de les vegades, aquest comportament es deu a la curiositat natural i la falta de llenguatge verbal.

Si un infant vol una joguina i encara no està capacitada per demanar-la, segurament utilitzi algun tipus d'acte agressiu per aconseguir-la. Si amb això obté el que vol (la joguina o l'atenció de l' adult), probablement torni a comportar-se d' aquesta manera més endavant.

Per què ho fan?

De vegades el nen/a es sobreestimula tant que perd el control i esgarrapa o mossega.

La proximitat també pot generar aquest tipus de comportament, encara que només hi hagin 2 nens/es. Els infants tenen el sentit del propi espai tant com els adults, i si es veuen envaïts, poden agredir.

Com hem d' actuar els adults?

Les agressions infantils que es produeixen a la llar d'infants, no són un signe d'agressió personal. L' infant no planeja les seves accions, no hi té intencionalitat; a aquestes edats és pur instint. Les mans i les dents són les primeres eines socials i aprenen a utilitzar-les en funció de la resposta que n'obtenen. Cal dir que les mossegades tendeixen a desaparèixer a mesura que el llenguatge evoluciona, mentre que les agressions manuals (picar) no.

Castigar un infant perquè agredeix als altres només afavoreix que aquell nen/a es senti frustrat. Com adults hem de tenir clar quins són els esquemes de conducta social que volem veure en els nostres fills/es i reproduir-los en tot moment. Es tracta de generar situacions positives i de bona convivència que afavoreixin que a llarg o curt termini les agressions deixin de tenir cabuda en les relacions dels nostres nens i nenes.

Entenem que no és fàcil acceptar aquestes situacions quan l' agredit es el nostre fill/a. Us demanen paciència i comprensió tant per l' infant agredit com per l' infant que agredeix.

El següent article, escrit per la psicòloga Imma Riu, va aparèixer a la revista "El Pont" el desembre de 2009:

PETONS I QUEIXALADES

Tant és, petons o queixalades, són conseqüències de les emocions que sentim. Els primers els normalitzem i els segons els patolitzem. Si no és problema el fet que un infant digui "totxe" enlloc de "cotxe" quan encara no sap parlar... per què ho és que mossegui quan encara no sap expressar sentiments? si fos capaç de dir "*és que no ho entenc!*", "*no et puc explicar el que vull*", "*tinc ganes d'estar amb tu*", "*em fan mal les dents*"... si fos capaç de fer-ho, segurament ho faria i no mossegaria. Hi ha molts adults que no són capaços de dir "em sento malament amb el que has fet" i es passen tres dies fent morros amb un mutisme completament voluntari.

Les emocions ens mouen per facilitar-nos la vida. La por ens fa fugir d'allò que temem o ens ajuda a preparar-nos i estar alerta davant una situació perillosa. L'enuig és l'emoció que tenim quan ens sentim frustrats, quan creiem que ens traspassen els nostres límits. L'enuig ens porta a agredir per defensar-nos. Aquell comportament agressiu que va ser tan útil als nostres avantpassats per defensar-se dels depredadors, ara no ens permet socialitzar-nos. El que hem desenvolupat al llarg dels anys són altres respostes alternatives: diem no, marxem, ens

queixem... per aprendre, tanmateix, necessitem temps, un entorn que ens ensenyi una maduració del nostre sistema nerviós.

Mentre això passa als nostres cervells, curs rere curs i a totes les escoles bressol, als voltants de l'any, els infants mosseguen. De fet mosseguen, mengen amb les mans, o amb poca traça amb la cullera i fan el pipí als bolquers. Quan hagin après altres habilitats ja les posaran en pràctica. Però, mentre no sigui així, les educadores es veuran en la difícil situació d'explicar a aquell pare o mare com ha estat la mossegada escandalosa que s'ha marcat a la cara de l'infant. O bé comentar a uns pares, mig empeses per la pressió dels altres, que el seu fill o la seva filla fa uns dies que mossega.

Elles saben molt bé què fer. Elles coneixen a la perfecció els mecanismes d'aprenentatge dels seus infants. Algunes diran "no" amb to afectuós però decidit, i apartaran l'infant del lloc on es troba. D'altres li explicaran que allò fa mal. O potser l'apartaran sense mirar-lo directament i evitar així que aquell intent de cridar l'atenció tingui èxit. Li ensenyaran a reclamar-la d'una altra manera. En molts casos podran evitar-ho distraient-lo amb cançons o jocs. En alguna escola s'hauran preocupat de disposar d'aquells objectes que permetran descarregar aquella tensió acumulada per tot el que viu tan intensament. En molts equips elles es tranquil·litzaran compartint-ho amb les companyes i després observaran, com per art de màgia, que aquest "ansiolític" també té un efecte en la conducta de l'infant. I així, amb l'esforç i la dedicació de cada dia, aquells infants que mossegaven tan sovint, quan arribi el curs següent, hauran canviat la mossegada per un encara matusser "*és meu!*". Encara els queda molt per aprendre.

Moltes famílies seguiran amb més o menys coneixements o intuïció aquestes passes i, si tot va com ha d'anar, després d'uns anys trobarem un adult amb una maduresa emocional reclamant de forma assertiva (educada però decidida) allò que creu que li pertoca. Si no és així, formarà part d'un dels milers d'adults immadurs amb els que compta la nostra "avançada societat" esperant que el món giri al seu voltant.

Una mossegada a la galta o al braç d'un fill genera emocions de tot tipus: pena, ràbia, por... és normal i adaptatiu. Allò que fem amb aquestes emocions, però, també servirà de model del nostre fill. He vist més d'un pare tenint una reacció violenta davant d'un fill que jugava amb una pistola. Qui aprèn de què? Tot això les educadores ho saben i, amb paciència, segueixen la seva feina dia rere dia. Això no obstant, a l'altra banda de la porta, el pare o la mare seguirà reclamant més vigilància (guardes de seguretat?), que apartin els "agressius" (els enviem tots al psicòleg?) o que aïllin les víctimes per evitar nous atacs (vitrius de vidre protectores?).

Socialitzar-se vol dir estar en contacte amb virus, haver d'esperar que sigui el torn per dinar, dormir amb altres sorolls, tenir la possibilitat de rebre una mossegada... però també vol dir tenir un bon sistema immunitari, saber esperar, tolerar, compartir, afrontar frustracions i desenvolupar els mecanismes emocionals necessaris per sobreviure en el nostre món actual on els depredadors tenen nom de persona.

Imma Riu

Psicòloga (publicat a la revista In-fàn-ci-a, nº 40, set/oct 2009)